

Girişimcilik ekosistemi, kadın girişimcinin omuzlarında yükselecek

Kurucu ortaklarından en az biri kadın olan girişimlerin sayısı gün geçtikçe artmaya devam ediyor. Bu yıl sadece kadın kurucuların yer aldığı girişimlerin oranı yüzde 14,29'a ulaştı ve bu oran, son 5 yılın en yüksek seviyesi olarak dikkat çekiyor. TÜBİTAK BiGG Fonu'nun kadın girişimcilere yaptığı yatırımların artışı, bu yükselişin temel sebeplerinden biri olarak gösteriliyor.

SELENAY YAĞCI

selenay.yagci@dunya.com

Kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunlar

- Finansal kaynak temininde yaşanan güçlükler
- Sermaye yetersizliği
- Kredi kullanmak için izlenmesi gereken bürokratik süreçlerin karmaşıklığı
- İş deneyimi yetersizliği
- Özgüven eksikliği
- Pazara erişimde yaşanan sıkıntılar
- Koçluk ve danışmanlık ihtiyacı
- Teşvik mekanizmalarına erişememe
- İş ve aile yaşamını uyumlaştırmada yaşanan sıkıntılar

Türkiye'deki girişimcilere yılın ilk dokuz ayında 388 anlaşma ile toplam 709 milyon dolar yatırım yapıldı. Toplam yatırımların yüzde 59'u TÜBİTAK BiGG Fonu tarafından gerçekleştirildi. İlk 9 ayda Getir anlaşması hariç 2024 yılının ilk dokuz ayında 459 milyon dolar yatırım ortaya konuldu. Yatırım büyüklüğü açısından market teslimatı ve fintek en çok yatırım yapılan alanlar oldu. Biyoteknoloji ve yapay zeka ise yatırım sayısı bakımından en çok yatırım alan sahalar olarak dikkat çekti. Kurucu ortaklarından en az biri kadın olan girişimlere yapılan yatırımların oranı da gün geçtikçe artmaya devam ediyor.

StartupCentrum verilerine göre, bu yıl sadece kadın kurucuların yer aldığı girişimlerin oranı yüzde 14,29'a ulaştı ve bu son beş yıldaki en yüksek seviye oldu. 2020'de bu oran yüzde 4,15 iken, 2024'te ciddi bir artış gösterdi. Bu artışın başlıca sebebi, TÜBİTAK BiGG yatırım alan girişimler olurken, bu girişimler aynı zamanda daha çok tek kurucu ortağa sahip ve kadın kurucu ortaklı girişimler konusunda daha baskın olmasıyla ön plana çıkıyor. Öyle ki TÜBİTAK BiGG yatırımları kendi içinde değerlendirildiğinde sadece kadın kurucu ortağı olan girişimlerin oranı yüzde 21,8'e çıkıyor.

Kadın girişimci öne çıkıyor

StartupCentrum Kurucu Ortağı Müge Bezzin, kadın ve erkek kurucuların birlikte yer aldığı girişimlerin oranının 2020'den 2024'e kadar yüzde 13,94 - yüzde 17,62 aralığında dalgalandığını ifade etti. Sadece erkek kurucuların yer aldığı girişimlerin oranının 2020'de yüzde 78,24 iken, 2024'te yüzde 70,19'a gerilediğini kaydeden Bezzin, "Bu, ekosistemin kadın girişimci lehine daha dengeli bir hale gelmeye başladığını ve yalnızca erkek kurucuların hakimiyetinin azaldığını gösteriyor" dedi. Türkiye'de kadın girişimci oranının yüzde 17'lerde, dünya genelinde kadın girişimci oranının ise

Müge Bezzin

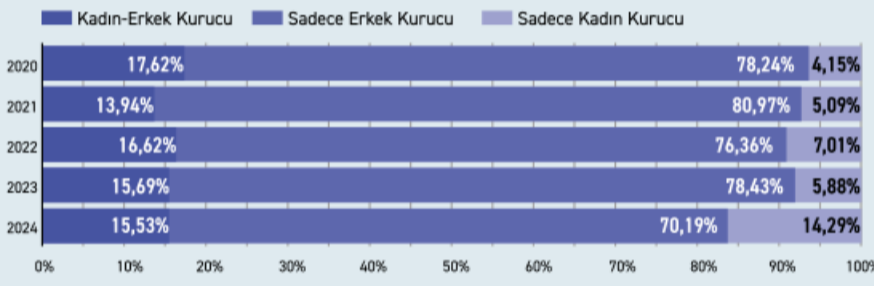
yüzde 34 seviyesinde olduğunu belirten StartupCentrum Kurucu Ortağı Müge Bezzin, Türkiye'de kadın girişimciliğinin potansiyelinin yüksek olduğunu, unicorn ünvanına sahip olan Insider'ın kurucusu Hande Çilingir ve Trendyol'un kurucusu Demet Mutlu gibi önemli isimlerin kadınlara ilham oluşturduğunu ifade etti.

Kadın girişimci alanını çeşitlendirdi

Ekonomik büyümenin yavaş olması, artan enflasyon, yükselen enerji fiyatları ve jeopolitik ortamın, aslında 2020'den bu yana Avrupa'daki doğrudan yabancı yatırımlarında gerilemeye yol açtığını ifade eden Decacorn Angels'ın CEO'su Duygu Eren, Türkiye'de TÜBİTAK BiGG'in son bir yılda önemli bir yatırımcı olduğunu söyledi. TÜBİTAK BiGG'in

Kurucu Ortaklarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı, Yıl

İşveren ve kendi hesabına çalışanlar (Cinsiyet, Sayı, %)

İşveren			Kendi hesabına çalışan				Girişimci (İşveren ve kendi hesabına)			
Erkek	Kadın	Sayı (%)	Erkek	Kadın	Sayı (%)	Erkek	Kadın	Sayı (%)	Sayı (%)	
1.293	88,0	177	12,0	4.147	81,0	970	19,0	5.440	82,6	
								1.147	17,4	

TÜİK, 2023 İlgücü İstatistikleri, 15+ yaş, Bin Kişi

de kadın girişimci için önemli bir yatırım alma fırsatı da yarattığını ekledi. Eren, "Şimdiye kadar bir girişimcinin sırf cinsiyetinden ötürü yatırım aldığını görmedim. Ama kadın olduğu için ehemmiyetli davranıldığını fark ettim. Kadınların, yakın zamana kadar girişimcilikte bebek-çocuk, sosyal girişimcilik, moda gibi belli noktalarda belli başlı alanlarda yer alırken artık teknoloji işlerinde de ön plana çıktığını görüyoruz. Teknolojide de kadınlar, girişimci olmak istiyor" dedi.

Yatırım çekmek için öneriler

Eren, yatırım almak isteyen girişimci için şu önerilerde bulundu: "En önemli unsur melek yatırım ağıları veya girişim sermayesi şirketlerinin yatırım kri-

Duygu Eren

Girişim etaplarında nasıl davranılmalı?

Girişimlerin her aşamasında destek mekanizmasının farklı olduğunu hatırlatan Eren, "Fikir aşaması için ön kuluçka merkezlerini tercih etmeler. Melek yatırımcılar hali hazırda kuru-

terlerinin öğrenilmesi. Örneğin, fikir aşamasında yatırım yapmayacak olan bir kuruma başvurmak zaman kaybı. Yatırım şirketlerine ulaşmak için en hızlı yol referans veya network. Bununla birlikte girişim, eğer yatırım şirketinin aradığı kriterlere sahip ise ve bunu e-postada güzel bir dille anlatabilirse, mail kanalı ile de ulaşmak zor değil."

İş planında neler olmalı?

Girişimcilerin fikrini yatırımcıya daha iyi açıklayabilmeleri için iyi bir iş planı oluşturmaları gerektiğine dikkat çeken Eren, "İyi bir iş planına sahip olmak, yatırımcılara girişimcinin işi konusunda ciddi olduğunu ve hedefleri konusunda da ne kadar net olduğunu gösterir. Hiçbir yatırımcı, yatırım yapacağı girişimin iş planını görmeden yatırım yapmak istemez. İyi bir iş planı içerisinde hedeflenen pazar hakkında veriler, satış kanalları, rekabet analizi, bugün ve gelecekte ilgi çekeceğine inanılan finansal veriler ile ilgili bilgilere mutlaka yer verilmeli. Bunların dışında potansiyel engeller ve bunlarla başa çıkmak için belirlenen stratejiler de plana eklenmeli" diye konuştu.

Verilerle Türkiye'de kadın girişimciliği

- TÜİK'in iş gücü istatistiklerine göre 2024 yılının 2. çeyreğinde, işveren ve kendi hesabına çalışanlar içinde kadın oranı yüzde 17,8.
- TÜİK'in İstatistiklerle Kadın raporuna göre ise kadın girişimci oranı TÜİK verilerine göre 2002 yılında yüzde 13,1 iken 2023 yılında yüzde 17,4'e yükseldi.
- İstanbul Üniversitesi İstatistiklerle Kadın Girişimciliği araştırmasına göre kadın girişimci sayısı bakımından bölgeler, 105 bin kadın girişimciyle Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane, 76 bin kadın girişimciyle Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova, 72 bin kadın girişimciyle Ankara ve 66 bin kadın girişimciyle İzmir şeklinde sıralanıyor.

lan şirketleri büyütme ister. Melek yatırımcıların çoğu, tohum aşamasından önce yatırım yapmazlar. Yolun başındaki girişimcilerin pazar analizlerini çok iyi yapmalarını öneriyoruz" dedi. Duygu Eren, "Girişimlerin finansal projeksiyon üzerinden değil, gerçekleşmiş metrikler üzerinden büyüme hikayesi anlatarak yatırım talep etmeleri gerekir. Yatırım alacakları finansmanı nereye, nasıl harcayacaklarını göstermek, büyüme projeksiyonlarını ayakları yere basarak anlatmak yatırımcılar açısından önemli" dedi.

HAYVANCILIKTA AİLE İŞLETMELERİ GELİŞTİRİLECEK

Gençler ve kadın girişimciler ilk kez destekleme kapsamına alındı

Hayvancılığa ilişkin yeni destekleme modelinde üretimin her konusuna göre değil, katsayı ve performansa göre destekler verilecek. Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürlüğü'nün yürüttüğü çalışmalarla ortaya konan yeni dönem uygulamalarında verimlilik, kaliteli, sağlıklı ve sürdürülebilir üretim modeli hedeflendi. İklim değişikliği, coğrafi kısıtlılıklar, doğal kaynakların etkin kullanımı ve

gelecek nesiller için hayvansal üretimin garanti altına alınması adına sürdürülebilir bir üretim modeli oluşturulmasının amaçlandığı çalışmalarda, aile işletmeleri ile genç ve kadın üreticilerin desteklendiği bir model de benimsendi. Hayvancılık alanında, ilk kez gençlere ve kadın üreticilere destek veriliyor. Hayvancılık Genel Müdür Vekili Salih Çelik, yaşama geçirecek yeni destekleme modelinde "Temel hayvancılık desteği ve ürün

geliştirme desteği" başlığı altında ve "temel, yönlendirici ve verimlilik" kriterleri kapsamında yapılacağını ifade ederken, "Bütün üreticiler temel desteklerden yararlanılacak. Aile işletmelerine ilave destek sağlıyoruz. Hayvancılıkta ilk defa genç ve kadın üreticilere ilave destek veriyoruz. Sınırlama olmaksızın üretilen her buzağı, oğlak ve kuzuya destek ödemesi yapıyoruz" diye konuştu.

HEPSİBURADA, AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI İLE PROTOKOL İMZALADI

Girişimci kadınlara yüzde 50 komisyon indirimi sağlayacak

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Hepsiburada arasında "Türkiye'nin Girişimci Kadınları Protokolü" imzalandı. İmzalanan protokol ile Türkiye çapındaki girişimci kadınlara ve kadın kooperatiflerine fırsat eşitliği sağlanması, karşılaştıkları bariyerlerin kaldırılması ve maliyet yükünün hafifletilmesi amaçlanıyor. 12. Kalkınma Planımız, kadınların iş dünyasına

katılımlarını kolaylaştıracak somut adımları ve hedefleri içermesi açısından da kıymetli. Planda belirtilen hedefler çerçevesinde, 2028 yılı sonuna kadar kadın iş gücüne katılma oranını yüzde 40,1'e, kadın istihdam oranını ise yüzde 36,2'ye yükseltmek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz" dedi. Hepsiburada CEO'su Nilhan Onal Gökçetekin, "8 yılda 58 bin kadını, 280 kadın kooperatifini e-ticarete

kazandırdık. 2030'a kadar e-ticaretle tanıştırdığımız girişimci kadın sayımızı 120 bine çıkarmayı hedefliyoruz. Umuyorum Bakanlığımızın iş birliği ve desteğiyle, bu hedefe hep beraber daha erken ulaşacağız" dedi. Gökçetekin, "Girişimci kadınlara, 1 milyon TL'lik satışa kadar yüzde 50'lik komisyon indirimi sağlayacağız. Ürünlerine de ücretsiz fotoğraf desteği veriyoruz" dedi.